

Op de weg naar Jeruzalem

Opstaan en volgen doe je met met je voeten en met je aandacht. Met de blik voorwaarts kom je in beweging. Dat is geen enkel probleem als het doel aantrekkelijk, succesvol en een verbetering is. En als je niet de enige bent!

Want uit allerlei onderzoek blijkt -en dat weten wij ook uit eigen ervaring - de mens is een kuddedier. Wij willen de groep waar we bijhoren niet verliezen. Een noodzaak om te overleven. Zo gauw een mens iets doet of denkt, dat afwijkt van de groep dan springt er iets in ons hoofd op rood. Onze hersenen signaleren onmiddellijk dat er gevaar dreigt. Foute boel dus als we ons niet aanpassen. Er zijn dus 'ook biologische bewijzen voor het feit dat wij sociale wezens zijn. Is er daarom zo veel lef voor nodig om een andere weg te durven gaan dan de gebruikelijke, veilige en platgetreden paden?

Over zo iemand vertelt Lucas ons vandaag. Jezus zoekt vrouwen en mannen die hem willen vergezellen, mee willen gaan, reisgenoot willen worden. Maar de consequenties zijn nogal stevig. De prijs is hoog. Als we ergens niet welkom zijn, zoals bij dat Samaritaanse dorp, dan gaan we gewoon op zoek naar een ander dorp. We lopen op eigen benen en hij wijst zijn twee volgelingen scherp terecht als die dreigen met hemelse straffen voor degenen die tegenwerken.

Jezus moet niets hebben van religieus misbruik! De hemel voor je eigen karretje spannen, de godsdienst benutten om je gelijk te halen. Dat hele idee, dat de hemel, zeg maar God, iets met straf en verwoestend vuur te maken heeft, dat werpt Jezus verre van zich. We gaan op eigen kracht en de hemel is geen stok om anderen mee te slaan.

Als Jezus al over de hemel spreekt, dan doet hij dat in parabellen en vergelijkingen, ontleend aan het alledaagse leven dat ineens een bijzondere zegkracht krijgen. De hemel is zoiets als: een zaaier die gul zaait; als een mosterdzaadje, onopgemerkt klein maar zie wat een geweldige struik daar uit te voorschijn komt. Het is als een Samaritaan die niet wegkijkt, maar barmhartig is en als een vader die op de uitkijk staat en zijn zoekgeraakte kind terugvindt. Over de hemel spreekt Jezus in de taal van liefdespoëzie en niet in de taal van een militaire operatie of een dwingende missie. Denk maar aan die parabel over de verloren zoon: na een lange zwerftocht loopt zijn leven vast achter de varkens, bijna dood van de honger en daar op het dieptepunt van zijn leven vindt hij zichzelf terug en tegelijk het verlangen naar zijn vader, naar thuis. Want die twee horen bij elkaar: zelfkennis en kennis van God, het verlangen om thuis te komen, bij de verborgen bron. Die twee: zelfkennis, mensenkennis en Godskennis kunnen niet zonder elkaar. En het zoeken daarnaar houdt een mens levenslang in beweging. Want wie durft te zeggen dat hij zichzelf kent? Door crisis en ervaringen heen, door het zuur en zoet dat je overkomt, door luisteren en studeren kom je als mens al lerend steeds dichterbij jezelf, maar tegelijk is daar het besef dat de mens zichzelf een raadsel blijft. Je komt jezelf elke dag weer verwonderd tegen. Dit wonder, deze unieke mens die ieder is. Zo aards en kwetsbaar en tegelijk zo hemels en lief, zo verbonden met alles en allen.

Terug nu, naar de tekst van Lucas. Wie wil volgen, doet dat op eigen kracht en zet veel op het spel: geen veilig nest meer; de toch wel heilige plicht om je vader te begraven, laten voor wat het is; niet eens afscheid nemen van je familie en dierbare verwanten en niet achterom kijken. Dat is radicaal.

Provocerend en uitdagend. Het schudt wakker en stelt de keuze. Blijf niet langer met een been in het verleden en een ander been aarzelend op de drempel van het nieuwe. Laat los en ga. Waag de sprong, hem achterna. Hoe doe je dat? Weet U, daarom is het lied dat we zojuist zongen mij zo

dierbaar. Een klein simpel versje waarmee je als door een vergrootglas en een verrekijker naar onze wereld en jezelf daarin kunt kijken: 'Groot is de wereld en lang duurt de tijd, maar klein zijn de voeten die gaan waar geen wegen gaan overal heen'.

Dat is heel wat anders dan met grote stappen recht op je doel afgaan. Stoer en zelfbewust. Alsof de wereld van jou is. Op grote voeten, met zakken vol bonussen en het gelijk aan hun kant, zo gaan de rijken door onze wereld met achter zich aan een spoor van leegte en verwoesting. De natuur uitgeput en vergiftigd, energiebronnen opgesoupeerd en een ontelbare massa van mensen beroofd van werk en arm gemaakt. Op grote voet, niet alleen zij -de rijken -maar ook wij, hier in Europa. Modale en gewoon levende mensen, onontkoombaar deel van een consumerende en welvarende samenleving die een 3x te grote ecologische voetafdruk neerzet. Drie keer teveel tot ons nemen van wat voor allen bestemd is. Het stond van de week schokkend in de krant: er zijn één miljard mensen met overgewicht en ook één miljard mensen met honger. Onze aarde geeft meer dan voldoende voedsel voor allen die erop wonen en leven: mensen, planten en dieren. Maar als de goden van hebzucht en eerzucht en macht de dienst uitmaken dan is er tekort, schaarste, onrechtvaardige verdeling en een gigantische kloof tussen rijken en armgemaakten. Dan gaan grote voeten verwoestend door de porseleinkast van het leven. Gewelddadig in plaats van weldadig.

Wij zingen hier over kleine voeten. Over kindervoeten, die trippelend en drentelend, dansend en springend, door de kamer en de tuin en de kerk gaan. Verrukt, vol verwondering en nieuwsgierig de kleine grote wereld verkennend als een kostbare schat. Dartel en dapper, onbevangen en met grote stralende ogen! Wee hen, die deze kleinen iets aandoet, zegt Jezus, die plaatst zichzelf buiten het leven. En je ziet wat er gebeurt met de kinderen in Gaza, in Kongo, in België en op zovele andere plaatsen. Op kindervoeten, zo gaat de weg naar die nieuwe samenleving waar liefde en gerechtigheid koning zijn. Kunnen grote mensen dat ook nog? Leven op kleine voet. En dan bedoel ik niet benauwd en benepen, ingesnoerd door fatsoensregels en gekortwiekt door autoriteiten die de eigen aard van mensen beknotten. Nee, ik bedoel volwassenen die met lichte tred, op kousenvoeten, met kleine stapjes door het leven wandelen en daardoor alle tijd hebben om met aandacht en verbondenheid in hun levensbuurt rond te kijken. Mensen zonder bagage, zoals Ramses Shaffy ooit zong, failliet verklaard, maar wel vrij en open. Wie doet zijn te grote schoenen uit om op blote voeten de ander tegemoet te gaan. Wie durft de heilige grond van de ontmoeting binnen te gaan?

De weg naar Jeruzalem gaat voetje voor voetje op die smalle streep achter de ploeg die de harde grond opent en ontvankelijk maakt, zodat het zaad van het Koninkrijk kan ontkiemen en groeien. Jeruzalem, het koninkrijk, hemel op aarde, een uitdagend toekomstvisioen van vrede, van sjaloom, voor alle mensen. Het vraagt van ons het politieke handwerk van de kleine stap en tegelijk ook om de lange reis naar binnen, naar het diepste verlangen van ons hart. Jeruzalem, stad van mijn hart. Het koninkrijk, zegt Lucas, zit in jullie (Lucas 17,21), daar ligt het begin. Wie de weg naar binnen gaat, leert luisteren naar de stilte van de ziel; ontdekt de weg naar buiten, op kleine voeten die gaan waar nog geen wegen zijn naar de stad van de vrede.

Lucas 9,51-62.

André Wesche.